

Başvuru Numarası : 2024/1383
Toplantı Tarihi/Sayısı : 10.10.2024/46
Karar Numarası : 2024/1084
Başvuran : İ.Y.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünden talep ettiği bağlama notalarının kendisine gönderilmediği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünden bağlama notalarının kendisine gönderilmesini talep ettiğini ancak mahpus olduğu gerekçesiyle talebinin ciddiye alınmadığını ve ayrımcı muameleye maruz kaldığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun görev ve sorumluluklarının 11/11/1983 tarihli ve 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin ilgili maddelerinde düzenlendiği, söz konusu mevzuatta Kurumun nota basımı ile bu notaların süreli ve süresiz yayın olarak hazırlanıp dağıtılması şeklinde bir görev ya da faaliyetinin bulunmadığı,

b. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 3'üncü maddesine uygun olarak tüm benzer taleplerin hiçbir ayırım gözetmeksizin aynı şekilde karşılandığı, bu bağlamda başvurana önyargılı yaklaşılmadığı ve ayrımcı muamelede bulunulmadığı belirtilmiştir.

4. Muhatapın yazılı görüşüne karşı başvuran sunduğu yazılı görüşte özetle; 29/12/2024 tarihli ve 25685 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Süreli veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı" başlıklı maddesine istinaden muhatap Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünden bağlama notalarını talep ettiğini, Kurumun söz konusu Kanuna uymakla mükellef olduğunu ancak keyfi davranarak talebini yerine getirmediğini ifade etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şöyledir:

“Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz...”

6. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete ’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesine göre; “(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.”

7. Aynı Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesine göre; “(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. TİHEK, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) uyarınca ulusal önleme mekanizması görevini üstlenmiştir. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesiyle; TİHEK’e İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevini yapmak, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek görevleri verilmiştir. Bu çerçevede OPCAT’in getirdiği yükümlülük gereği ulusal önleme mekanizması görevini üstlenen TİHEK işkence ve kötü muamele yasağının ihlali iddiası içeren başvuruları inceleyebilmektedir.

10. Başvuran dilekçesinde, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünden bağlama notalarının kendisine gönderilmesini talep ettiğini ancak mahpus olduğu gerekçesiyle talebinin ciddiye alınmadığını iddia etmektedir.

11. Başvuru kapsamında 6701 sayılı Kanun uyarınca muhatap Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğü sunduğu yazılı görüşte; Kurumun mevzuatında süreli ve süresiz yayın basımına ve dağıtımına ilişkin bir görev bulunmadığını, dolayısıyla benzer taleplerin hiçbir ayırım gözetmeksizin aynı şekilde karşılandığını, bu bağlamda başvurana önyargılı yaklaşmadığını ve ayrımcı muamelede bulunulmadığını belirtmiştir.

12. İnsanın süreli ve süresiz yayınlar aracılığıyla serbestçe haber, bilgi ve başkalarının fikirlerine ulaşabilmesi ifade özgürlüğünün bir parçasıdır. Bu bağlamda mahpusların ceza infaz kurumlarında süreli ve süresiz

yayınlarla erişime ilişkin şikayetlerinin bir bütün olarak ifade özgürlüğü bağlamında incelenmesi gerekir. Nitekim Anayasa Mahkemesi (AYM) de süreli ve süresiz yayınlara erişime ilişkin başvuruları ifade özgürlüğü bağlamında değerlendirerek sonuçlandırmıştır (AYM, *Hayrettin Öztekin*, B.No: 2013/4535, 9/3/2016; *Serdar Güzelçayır ve Diğerleri*, B.No: 2022/66987, 21/12/2023).

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu alanlar dışında genel insan hakları ihlali iddiaları kapsamında Kuruma başvuru inceleme yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla, başvurunun salt alıkonulma yerinden yapılmış olması ulusal önleme mekanizması görevi kapsamında incelenmesi için yeterli bulunmamaktadır.

14. Başvuranın iddiaları yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve içtihatlarla birlikte ele alındığında; Kurumun ulusal önleme mekanizması görevi alanına girmediği değerlendirilen başvurunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

10/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye